

MAGYAR FILMEK - INDIÁBAN

INTERJÚ HERSKÓ JÁNOSSEL

India különböző városaiban, így New Delhiben, Calcuttában, Bombay-ben, Madrasban, április havában egy-egy héten át — hat hétig! — magyar filmeket mutattak be. A Kultúrkapcsolatok Intézete úgy válogatta össze a bemutatásra kerülő alkotásokat, hogy az elmúlt huszonöt év legjellegzetesebb filmjei szerepeljenek — elsősorban — az indiai közönség előtt. Talpalatnyi föld, Vasvirág, Szevasz, Vera, Kárpáti Zoltán, Egy magyar nábob, Szegénylegények és a Butaságom története — volt másoron. A magyar delegáció

vezetőjével Herskó Jánosal beszélgettem tapasztalatairól.

— *Milyen volt a magyar filmek fogadtatása?*

— Nagy és kellemes meglepetésünkre, Indiában az értelmiségiek és művészek előtt nem ismeretlenek a magyar filmek. A magyar követség sok filmklubnak küldte szét a legújabb magyar alkotásokat és a bemutatókat követő beszélgetésekben kiderült: ismerik, megértik, szeretik... A magyar filmhetek zsúfolt mozikban zajlottak le — de ezt a jelenséget nem kell túlbecsülni. Indiában ugyanis a moziknak óriási a látogatottságuk, mégpedig bármilyen paradox módon hat is ez — éppen a nyomor miatt. Hűtött nézőterek, háromórás műsor — akinek nincs lakása, vagy nyomortelepen él, (és ezek nagy tömegek!) szívesen tölti az időt a moziban. Színház nincs, tévé sem igen... Mindez magyarázza, hogy évente háromszázötven filmet gyártanak Indiában. Jó üzlet a film, évi hetven milliárd rupia a bevétel! A magántársaságok hatalmas vagytonokat keresnek, sztárjaik — sokan húsz-harminc főszerepet játszanak — nem különben. Egy kicsit olyan a film helyzete ma Indiában, mint amilyen a század elején Hollywoodban volt. Nagy sztárparádék, nagy sztárkultusz. Tartalmilag viszont a mai indiai filmek feltűnően hasonlítanak a harmincas évek — magyar filmjeihez. Gyártóik azon buzgolkodnak, hogy a nézők a moziban felejtessenek, szórakozzanak. Giccses, szentimentális zenés, kispolgári történe-

Satyakam, 1969-ben készült film. A nő főszereplő: Sharmila. Rendezte: Hrishikesh Mukherji

Sharafat, a bombay filmipar 1969-es produkciója. Hema Malini és Dharmendra a film főszereplői, rendező Asit Sen

Prem Pujari — 1969-ben készült film. Főszereplője és rendezője Dev Anand

teket látnak. Volt alkalmam néhányat megnézni, beszélgettem több művésszel, így nem nehéz hozzávetőleges képet alkotni. Íme: kispolgári családból származó medikus lány gazdag család gyermekét tanítja. Beleszeret egy gazdag fiatalember... Mint a meseautó — csak éppen indiai körítéssel, sok zenével és hoszszasan. Már komoly társadalmi mondanivalót hordoz magában az a film, amely egy falu sofőrjéről szól, aki megsebesül, le kell vágni a karját s a film felveti: kik és mennyiben felelősek érte, hogyan éljen tovább...

— *Van-e állami filmirányítás?*

— Az állami filmesztálya évi száz dokumentumfilmet készít, ezek érdekesek, izgalmasak, igazak. Egy részük — természetesen — az indiai túlnépesedési problémával foglalkozik; igyekeznek minél szélesebb körben elterjeszteni a fogamzásgátló szerek használatát. Érdeemes megemlíteni azt a kuriózumot, hogy amikor világszerte a szex divatját éljük, Indiában országos bizottság alakult annak eldöntésére, lehet-e csokolózni filmen? Egyelőre ugyanis nem lehet, filmjeikben a szerelmet múlt századi szelídséggel, vagy még szemérmesebben ábrázolják. A

Chemmeen — színes, malajalam film. Rendező: Ramu Kariat. (Takazi S. Pillai azonos című regényének filmváltozata. A könyv 1969-ben „A tenger törvénye” címen magyarul is megjelent.)

vitában a művészek és a nézők többsége ellenzi a filmbeli csókot.

— *Történnék-e kísérletek az indiai filmgyártás művészi irányítására?*

— Ez a gond sok komoly művészt foglalkoztat. Egyelőre a különböző társaságok, producerek összefonódottsága ugyan áttörhetetlen szövetségnek tűnik, de mégis látnak kiutat. Különböző díjakkal, anyagi juttatásokkal szeretnék állami vonalon a művészileg értékes filmek gyártóit és rendezőit támogatni, buzdítani. A most készülő indiai filmeknek úgyszólván nincsen piacuk Indián kívül. Ha valamiféle érdeklődést tapasztalának külföldről, az elősegítené a filmek művészeibé tételét. Sokat tárgyaltunk magyar és indiai filmek cseréjéről. A budapesti őszi indiai filmhét, reméljük, egy lépés a két nép annyira különböző kultúrájának közelítésében.

P. ZS.